

Po tem takem je naš „skutnik = skupnik“, (ki se loči tudi od rejenca, Pflugekind, alumnus; §. 186. o. d. z.), zdaj samo nekak „quasi filius adoptivus“, zákoniku neznan, — tedaj nekaka domača posebnost, ki spada v „pravne navade slovanske“, kakoršnih se nahaja pri drugih Slovanih mnogo več nego pri nas Slovencih, — zakaj? — tega menda ni treba razkladati.

Ker pa „skutnik = skupnik“ ni pravi posinoveljenec (ali posinjenec), zato nima po §. 183 ni „dedinske pravice“ (Erbrecht) po novih stariših, kakor jo ima posinjenec, in to prav tako, kakoršno po pravih svojih stariših.

Spomina vredno je to, kar piše sloveči g. V. Bogišić v novi svoji knjigi (I.), ki jo je dala na svetlo „jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti“ v Zagrebu l. 1874 pod imenom: „Zbornik sadašnjih pravnih običajâ u južnih Slovenâ.“ — Na vprašanje (6.): „jesu li svi zadrugari svoji po krvi ili ne?“ ... čitaš namreč na 19. strani odgovor iz nekega južno-slovanskega kraja („Bed.“ *): „Obično su svi svoji po krvi, ali kadšto se posve tugj (tuj) čovjek u zadrugu priženi, i on sa svojom strankom nazivlje se tada skupnik.“

Da ne jemlje g. pisatelj v imenovani knjigi celó nič v misel ni skupnika ni skutnika slovenskega, tega je menda kriva ta neprilika, da je bil založil svoj izpisek iz „Novic l. 1853“ še pred odhodom v Odeso... v dvorni knjižnici Dunajski, a jaz sem ga ponevedoma našel, ni davno tega.

Morebiti, da porabi g. Bogišić ta moj pomnoženi spisek drugikrat. Zato ponavljam iz ónega leta „Novic“ (str. 323) i hrvatskega pravika (g. Mihelića) besede, da so krstili nekda na Hrvatskem „skupnika“ po latinski „aggregatus“, novega mu očeta pa „aggregarius“, in da je bil óni s tem „compossessor“. — O takem skupniku mi je pravil l. 1853 tudi Hrvat t. j. hrvatski Slovenec iz Bóbnaric, blizu Metlike ónkraj Kolpe (hrv. Kupa; Kulpa Fluss.) (Dal. prih.)

Kratkočasno berilo.

Žemljica.

Gledite — slišimo pogostoma ljudi tožiti — kako majhni so hlebi kruha, kako drobne so žemljice, čeravno pšenica čedalje cenejša postaja!

Take pritožbe prišle so tudi na uhó drobne žemljice. „Ne zamerite mi — se oglasi na to žemljica — da se jaz nedolžna, pa toliko obrekovana reva potegnem za svojo čast in poštenje. Gotovo mi ne boste oponašali več, da sem premajhna, kedar boste slišali, kako se mi je godilo, predno sem prišla vam v roke.“

Jaz nisem izrastla na drevesu kot Tržaška figa, kakor mislijo nekateri gospodje in gospé. Porodila sem se na širokem polji, in se večkrat ter mnogo spremijala po svojem rojstvu. V otročjih letih mi je rosa večkrat močila sesaste lase, marsikaka kaplja je padla od njih, in velikokrat sem pripogovala glavo pred viharji. Odrastlo so me peljali na pôd, ter neusmiljeno s trdimi cepci tolkli po glavi, da se je vsipalo na vse strani rumeno zrnje. Napravila se ga je lepa kopica, da bi se bila spekla iz nje pogača; vesel je stal gospodar pred zalim kupom, in hvalil dobroto nebeškega Očeta za obilni blagoslov.

Ni pa bilo več tako veselo gospodarjevo okó, ko stopi vdruge h kupu, ter začne deliti in ločiti; najpred dobro tretjino iz kota, rekoč: to bo za seme, — potem

*) „Bed.“ = „Bednja in Bednjanska okolica“ na Hrvatskem v Varaždinski županiji (J. Lipský). Pis.

veliko kupico za fronkarja, za davke, odškodovanje, priklade, priklad priklade, za take, ki jim že imena ne vedó, in potem še za šolo, za srenjo in župana in njegovega pisarja in slugo; za gospode in orglavca in mežnarja se tudi pozabiti ne sme. Zdaj pa še nekoliko za obleko in obutalo, za sukno, platno in usnje ter za druge opravke. Za posle, najemnike in delavce, za kolarja, kovača, komatarja, za zidarja, tesarja in streharja je bilo treba že drugod poskrbeti, da je pri steni ostal le še majhen kupček za godove in sejm!

Takrat smo se ločile sestrice za vselej, in se razgubile po širokem svetu. Jaz sem z družicami padla gospodom v vrečo, in kmalu je bila spet sodba in ločenje. Za bukve, suknjo, hlače, visoke svitle škornje jih je bilo nekaj odločenih, druge za prihodnino, ki je fronkar tudi bogatim gospodom ne prizanese, in za toliko in toliko reči, ki jih jaz v svoji drobni glavici nisem mogla zapomniti.

Prišel je potem mož, ki je po vseh potih na pol tiho sam sabo govoril in račune delal, z velikim vozom in trebušno listnico, nas je odkupil gospodom, peljal v mesto, in postavil v vrsto na ogled. Pa le spet jih je nekaj odletelo za vožnino, priprego in zapitnino, cestnino in mostnino, za vžitnino in tržnino. Da vam v kratkem do konca povem: vzel nas je mlinar, za mlinarjem pek, ki nista pozabila nas ščipati za hlapce, jezove, kamna, sita in kladva, za dreva in loparje, in Bog vedi še za kaj. Ne bom vam vsega pripovedovala in naštevala, le to naj vam še povem: iz velikega kupa sem postala nazadnje tako majhna, tako drobna žemljica zato, ker so mi ljudje delali toliko krivice povsod, kodar sem hodila. Zato vas lepo prosim, ne hudujte se nad mano, temuč milujte me, in čudite se mi, da sem vendar — še tolika velika! —c.

Mnogovrstne novice.

* Čas šolskih velikih počitnic na gimnazijah, realkah in na družih učilnicah enake vrste je zopet predružen. Dozdaj so počitnice ljudskih, srednjih in velikih šol bile v istem času; po novi postavi pa počitnice ljudskih šol ostanejo kakor so bile dozdaj, večidel meseca avgusta in septembra; počitnice srednjih šol (gimnazij, realk) in družih učilnic te vrste pa se že letos začno 16. julija in nehajo 15. septembra v gornji in doljni Avstriji, Salzburgu, Tirolih (izvzemši Bocen, Meran in Roveredo) na Predarelskem, Štajarskem, Koroškem, Kranjskem, v Trstu, na Českem, Moravskem in v Šleziji; — v Gorici, Dalmaciji in v Roveredi pa se začno počitnice prihodnje leto meseca avgusta in septembra. Brez premembe ostanejo velike počitnice na teh šolah v zahodnji in izhodnji Galiciji, v Bukovini, v Bocenu in Meranu. — Razlogi, na katere se opira ta različnost velikih šolskih počitnic v različnih krajih, so nam tako malo jasni, kakor tudi ne sprevidimo, zakaj so počitnice v srednjih šolah drugačne kakor v ljudskih; to pa vemo, da se s to različnostjo mnogo sitnih neprilik prizadene starišem, ki imajo ob enem sinove v ljudskih in srednjih šolah.

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor Kranjski.

(1. seja 6. aprila.) Deželni glavar vitez dr. Kaltenegger pozdravlja poslance in vladnega namestnika viteza Widmanna v daljnem govoru, potem spregovori o umrlem dr. Costi tako-le: „Prežalostno vest Vam moram dati o zgubi poslanca, katerega nadomestiti bode jako težko; odkar se je sl. deželni zbor razšel zadnji-